

RAINBOW (VINOZHITO) – European Movement

Member of the European Free Alianze (E.F.A)

STEFANOU DRAGOUMI 11 P.O. 51

T.K. 53100 FLORINA / LERIN GREECE

TEL- FAX :++ 2385- 46548

Internet: <http://www.florina.org> E-mail : rainbow@florina.org

vinozito@otenet.gr

Info – ЗОРА

EDIFYING BULLETIN OF RAINBOW PARTY

MK EDITION

June 2002

No 6-b

ИЗВЕШТАЈ ЗА МАЛЦИНСТВАТА И МЕДИУМИТЕ ВО ГРЦИЈА

Автор:Георгиос Н.Пападакис- “Експрес” дневно финансиски весник-Атина

За жал, генерелната ситуација во Грција кога се во прашање сите видиви малцинства не може да се карактеризира како задоволувачка, иако значаен напредок е постигнат минатите 10-15 години. Како член на Европската Унија, Грција беше (и се уште е) често присилена да го промени својот став во однос на малцинствата и официјалната Грчка политика покажува поголема толеранција спрема нив. Главниот проблем дека Грција одбива да признае постоење на било какво малцинство на својата територија, се уште останува. Единственото малцинство што официјално е карактеризирано како малцинство е Турското во Западна Тракија. Сепак, Грчката држава дава на ова малцинство чисто религиозен карактер и не го означува како “Турци” или како “Грчки граѓани од турско потекло” туку како “Муслимани”. Свакањата на повеќето граѓани во Грција се слични. Учејќи во училиштата дека тие живеат во хомогено општество, модерните Грци не толерираат никаков друг вид на пристап. Повеќето медиуми допринесоа во тоа бидејќи одбија да пренесат се она што мајоритетот не сака. Новинарите и исражувачите кој имаат поинаков став беа карактеризирани како “лажговци”, “опасни”, “отпадоци”, “шпиони”, а нивното деловање како “национално предавство”. Некој од нив беа заплашувани со професионално или лично уништување. Дури и денеска кога работите се променија, мал број од Грчките медиуми одделуваат простор или време за луѓе со поинакви ставови или идентитет.

Безразлика, генерално гледано грчките медиуми не ги пренесуваат културните или политичките активности на малцинствата и одбиваат да ги коментираат бројните судења во кој членовите на малцинствата беа вовлечени (воглавно обвинети). Истото се повторува и кога Грција ќе се обвини за кршење на меѓународните договори за правата на малцинствата од страна на Европскиот Суд.

Има многу примери на таа политика но три од нив се најактуелни и најкарактеристични. Првиот се однесува на Сотирис Блекас, припадник на влашкото лингвистичко малцинство, кој во 1995г ја раздели брошурата на ЕБЛУЛ (полу-официјална организација на ЕУ за помалку употребувани јазици). Во оваа брошура се спомнуваат шест лингвистички малцинства кој постојат во Грција (Турски, Помачки, Македонски, Влашки, Арвански и Ромски). Г-динот Блекас беше обвинет од пратеникот на Нова Демократија (конзервативна партија), Евгениос Хаитидис и беше прогласен за виновен од прв степен за “ширање на лажни информации против грчката држава”, беше осуден на 15-месечна затворска казна и висока парична казна. Тој поднесе жалба до повисоките судови и до Европскиот Суд и конечно беше ослободен од обвинението минатиот декември, шест и пол години после првото обвинение претрпувајќи големи невољи во тој период. За жал, целиот овој случај не доби значај во грчките медиуми.

Вториот пример е случајот со турското малцинство во Тракија. Новинарот и издавачот на независниот неделник “Тракојан Сеси”, Абдулхаим Деде беше изведен пред лицето на правдата четири пати во минатите шест години, обвинет за неколку артикли кој тој ги објави во неделникот. Тој беше прогласен за виновен во сите четири сличаи и беше осуден на тотално 20-месечна затворска казна. Тој поднесе жалба, и беше ослободен од Врховниот суд за првите два сличаи и сега чека пресуда за другите два сличаи. Последниот случај (второто сослушување е закажано за 22ри мај) предизвика реакции на интернационални организации како Хуман Рајтс Вотч и Фетералната Унија на Европските Националности (ФУЕН). ФУЕН испрати писмо до Грчкиот Премиер, Симитис, изразувајќи длабока загриженост за состојбата на малцинствата во една ЕУ држава како Грција. Уште еднаш, грчките медиуми останаа тотално неми.

Последниот пример но не и најмалку значајниот е прашањето на Македонското малцинство во Грција. Како што спомнав предходно, Грчката држава негира постоење на било какво етичко и лингвистичко малцинство на својата територија. Не само тоа, постоечкиот спор за името со Поранешната Југословенска Република Македонија направи скоро невозможно за етничките Македонци кој живеат во грчкиот дел од Македонија да се изразат на било кој начин. На било кој таков покушај беше бурно реагирано. Ова се случи на пример во 1995г кога седиштето на “Виножито” политичката партија на етничките Македонци во Грција беше уништено од група граѓани. Повеќето од грчкиот печат објави дека тоа е акт на “лутина” и “правда” против малкумина луѓе потплатени од ПЈРМ да креираат не-постоечки проблем за да и наштетат на Грција.

Луѓето кој го уништија седиштето им се добро познати на локалните власти но до сега никој не е обвинет. Од друга страна, членовите на “Виножито“ беа постојано судени под обвиненија дека “шират лажни информации кој можат да предизвикаат јавен неред“ и дури после три години со правни напори тие можеа да докажат дека се невини. Уште еднаш, грчките медиуми кој не штедеа зборови за осуда, не објавија апсолутно ниту еден извештај дека тие се покажаа неточни и нефер. Припадниците на македонското етничко малцинство во Грција имаа и се уште имаат проблеми со националистите кој се обидуваат да ги донесат пред суд без никакви причини. Само поради причината дека тие сакаат да го користат својот јазик. Грчките медиуми беа присутни на овие судења само кога тие сакаа да го подржат обвинителот. Инаку, тие всушност не посветија ниту еден ред за овие настани. Истото се случи кога неколку етнички македонци го основаа Домот на Македонската Култура (ДМК) во Флорина (Лерин). За 12 години, грчките судови и адвокати сторија се што можеа да им го ускратат правото на овие луѓе да основаат една чисто културна организација. За среќа, правната заштита и притисокот од ЕУ ставија крај на тоа и ДМК е скоро реалност сега. Овие институции придонесоа да биде полесно за етничките Македонци да играат и пејат на својот мајчин јазик. Неодамна, ЕБЛУЛ успеа да формира свој одгранок во Грција и ова се смета како голем чекор за признавање и опстанување на Македонскиот и другите помалку употребувани јазици меѓу грчките граници. За жал, само два дневни листа во Атина (Елефтеротипиа и Експрес) ја објавија оваа интересна вест, покажувајќи дека уште многу треба да се направи за да грчките граѓани бидат објективно информирани за овие работи. Ова, се разбира не дојде како изненадување бидејќи на неодамнешните избори сите грчки ТВ станици (со исклучок на ТВ Седум) одбија да и го овозможат на “Виножито“ нејзиното уставно право да ги изложи своите принципи и програма. Грчкиот закон за малите политички партии е јасен и тој наложува да сите ТВ канали со национална лиценца да дадат барем 5 минути од нивното време на ваквите партии, месец дена или поблиску до изборите. За жал, законот се прекрши но немаше реагирање ниту казни за тоа.

Овој анти-малцински став на печатот комбиниран со потребата на малцинствата за нивен израз доведе до основање на весници, списанија и радио станици. Турското малцинство од Тракија ја има привилигијата да биде признаено од државата и тоа допринесе да тие ги создадат своите медиуми полесно. Првиот неделник на Турски јазик беше основан во 1975г (ИЛЕРИ), после него следеа уште 4 весници, 5 списанија и 5 радио станици во областите Родопи, Ксанти и Еврос. Главниот проблем на сите овие медиуми беше (и се уште е) дека многу малку од нив можат да потвдат дека се независни. За разлика од денешните многу подобри релации, константната напнатост од минатата деценија меѓу Грција и Турција често направи да медиумите на малцинствата бидат подложени на политички и етнички влијанија од двете страни. Некој од нив ја поддржаваа официјалната турска политика за малцинствата, како што изјави Турскиот конзулат во Комотини. Други

медиуми се фокусираа на релigioзните аспекти на малцинствата и се држеа до грчката државна политика.

За жал, изолацијата во која Грчката држава ги стави Помаците од Тракија и отсуството на било каков вид пишувана традиција доведе да тие веруваат дека имаат турско потекло. Единствено што тие имаат заедничко со Турското малцинство е религијата, бидејќи усниот јазик звучи многу повеќе словенски отколку турски. Заради овие причини, Помаците не основаа свои медиуми, со исклучок на аматерскиот Грчко-Помачки речник.

Сликата за етничките Македонци кој се уште живеат во грчкиот дел од Македонија е сосема поинаква од онаа за Турското малцинство. Бидејќи тие се рачунаат како “не-постоечки” од Грчката држава, тие немаат право да учат на својот мајчин јазик. Младите Македонци го учат јазикот усно од нивните родители и некој од нив се изразуваат на грчки или на македонски јазик со грчка азбука. Скоро нелегално, првиот обид беше направен во касните 80-ти во Аридеа (Саботцко) со неделникот “Моглена”.

После основањето на “Виножито”, “Моглена” беше реструктурирана, постана официјален глас на партијата, го смени името во “Зора” и почна да објавува текстови напишани со Кирилица. Поради финансиски потешкотии, присуството на списанието не беше константно. Тоа прекина неколку пати, потоа беше уште еднаш преименувано во “Нова зора” и после четири броја беше стопирано. Денеска тоа е информативен лист кој излегува еднаш месечно под името “Инфо зора”. Друг трагичен пример во напорите за одржувањето на Македонската култура е списанието “Лоза”, кое почна да излегува во 2000г и досега се отпечатија само четири броја (на Грчки и на Македонски со грчка азбука) поради финансиски причини. Ново формираната ДМК планира да издаде списание и започне со емитување на радио програма во блиска иднина.

За другите три малцинства во земјава неможе да се каже дека имаат свои медиуми. Формирањето на ЕБЛУЛ канцеларијата може да доведе до првите покушаи посебно за Власите на кој случајот со Блекас може да им биде од помош во таа насока. Тие исто така имаат славна и добро зачувана традиција за кој тие чувствуваат дека не е доволно застапена во грчките медиуми.

Ромите се соочуваат со дискриминација од грчкото општество и грчките медиуми и тие се жалат дека на ТВ и во весниците се објавуваат само лоши вести за нив. Истото се случи неодамна кога полицијата уби Ром во Зафиру-Атина и после овој настан следуваа неколку дена со немири и пукање. Истотака е и примерот кога тие се приморани од локалните власти да ги напуштат своите огништа и да се преселат на друго место поради жалбите на другите граѓани за галамата, личната хигиена, криминалиот и малтретирањето на децата. Покрај овие факти, ниту една организација не покуша да основа некоја вид на Ромски медиум подади тоа што повеќето од нив се сиромашни и неписмени.

Арванците исто така не поседуваат медиуми но тие изгледа дека не го сакаат тоа. Иако се многубројни и добро раширени низ целата

територија на континентална Грција, ова лингвистичко малцинство е далеку од обединето и по се изгледа повеќе е заинтересирано за криење на своето потекло отколку во намерата за сопствени медиуми.

Пападакис Георгиос